

STRUKTURA ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČJ

Mgr. Ivana Tálská

ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČJ

<p>Analýza uměleckého textu</p>	<p>I. část</p> <ul style="list-style-type: none">• zasazení výňatku do kontextu díla• téma a motiv• časoprostor• kompoziční výstavba• literární druh a žánr <p>II. část</p> <ul style="list-style-type: none">• vypravěč/ lyrický subjekt• postava• vyprávěcí způsoby• typy promluv• veršová výstavba <p>III. část</p> <ul style="list-style-type: none">• jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku• tropy a figury a jejich funkce ve výňatku
<p>Literárněhistorický kontext</p>	<ul style="list-style-type: none">• kontext autorovy tvorby• literární/obecně kulturní kontext
<p>Analýza neuměleckého textu</p>	<p>I. část</p> <ul style="list-style-type: none">• souvislost mezi výňatky• hlavní myšlenka textu• podstatné a nepodstatné informace• interpretace textu• domněnky a fakta• účel textu• adresát textu <p>II. část</p> <ul style="list-style-type: none">• funkční styl• slohový postup• slohový útvar• kompoziční výstavba výňatku• jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU

I.

Souvislost mezi výňatky

V úvodu analýzy neuměleckého textu posoudíme, zda spolu předložený umělecký a neumělecký text souvisejí. Vždy je potřeba daná tvrzení doložit příkladem z výňatku.

Hlavní myšlenka textu

Uvedeme, jaké téma text zpracovává a jaká je hlavní myšlenka textu.

Interpretace textu

Ve výňatku analyzujeme podstatné a nepodstatné informace, posoudíme, zdali text obsahuje fakta či domněnky.

Účel textu

Hledáme odpověď na otázku, za jakým účelem byl text napsán, snažíme se odhadnout, kdo je pravděpodobně autorem textu. Zároveň hledáme **adresáta textu**, tzn., komu je určen.

ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU

II.

Funkční styly

prostě sdělovací

telefonát, sms, email,
osobní dopis, blahopřání

odborný

vědecko – naučné texty,
texty v učebnicích,
přednáška, výklad, úvaha,
referát, výpisky, studie,
monografie, esej

umělecký

žánry lyriky, epiky a
dramatu

administrativní

žádost, protokol,
objednávka, životopis,
dotazník, úřední dopis,
výkaz

publicistický

zpráva, oznámení, inzerát,
článek, interview, recenze,
kritika, proslov, reportáž,
fejton, sloupek, reklama,
glosa, úvodník, komentář,
črta

Jazykové prostředky

hovorová čeština, uvolněná
větná stavba, běžná
komunikace mezi lidmi,
hodnotící výrazy,
spontánnost, parazitní
výrazy, odchylky od normy
(spisovnost, pravopis)

odborné názvy, cizí slova,
neutrální výrazy, typické
předložky (v důsledku..., bez
ohledu na..., za účelem...)

pestrá slovní zásoba, knižní
výrazy, básnické prostředky
(neologismy, metafora,
metonymie, personifikace
ad.)

jednoznačné pojmy,
formuláře, zkratky a
zkratková slova, neutrální
výrazy, ustálená forma,
spisovný jazyk

fráze – ustálená spojení,
expresivní a emocionální
výrazy, srozumitelnost,
aktuálnost, poutavost

ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU

II.

Slohové postupy

informační

podává fakta, co, kdy, kde a jak se děje, nevysvětluje, neanalyzuje

jednoduché věty, žádná složitá souvětí, heslovité body

vyprávěcí

barvitě a poutavě vyjádření děje v nějaké časové posloupnosti

dějové napětí, pestrost jazykových prostředků

popisný

popis pozorované skutečnosti, zachycuje znaky a rysy

přesná vyjádření, srozumitelnost, návaznost

výkladový

poučení o nějakém jevu, objasnění vztahů mezi jevy,

složitější větná struktura, termíny, fakta, neutrální slovní zásoba

úvahový

vyjádření názoru, zamyšlení autora

subjektivita, analýza, teze podložené argumenty, pestrý jazyk, přesná a neutrální pojmenování, řečnické otázky

ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU

II.

Kompoziční výstavba výňatku

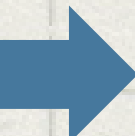
Horizontální členění textu

text je dělen na odstavce, má obvykle titulek nebo název kapitoly

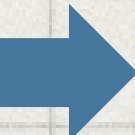
Vertikální členění textu

zvýraznění důležitých informací tučně, použitím kurzívy, velkými písmeny, podtržením, využitím odrážek

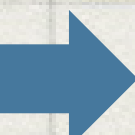
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

KOLÁR, Robert. *Teorie literatury: učebnice pro střední školy*. Plzeň: Fraus, 2014. ISBN 978-80-7238-926-1.

MARTINEC, Ivo, Jana Marie TUŠKOVÁ, Ludmila ZIMOVÁ, Jana HOFFMANNOVÁ, Jaroslava JEŽKOVÁ, Jana VAŇKOVÁ a Vladimíra BEZPALCOVÁ. *Učebnice českého jazyka pro střední školy*. Plzeň: Fraus, 2011. ISBN 978-80-7238-780-9.

SOCHROVÁ, Marie. *Literatura v kostce: pro střední školy*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2008. Maturita v kostce. ISBN 978-80-253-0652-9.